

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Πεντηκοστής

[/ Ορθόδοξες Προβολές](#)

Κυριακή της Πεντηκοστής, Αποστολικό Ανάγνωσμα: Πράξεις των Αποστόλων β' 1-11 (23-06-2024)

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες οἱ ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ

Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρητες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Ὄταν ἔφτασε ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἦταν ὅλοι μαζί συγκεντρωμένοι με ομοψυχία στο ἴδιο μέρος. Ξαφνικά ἦρθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μια βουή σαν να φυσούσε δυνατὸς ἄνεμος, καὶ γέμισε ὅλο το σπίτι ὅπου ἔμεναν. Τότε τοὺς παρουσιάστηκαν γλώσσες σαν φλόγες φωτιάς, που μοιράστηκαν καὶ κάθισαν ἀπὸ μία στον καθένα ἀπ' αὐτούς. Ὅλοι τότε πλημμύρισαν ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιο καὶ ἄρχισαν να μιλοῦν σε ἄλλες γλώσσες, ἀνάλογα με τὴν ικανότητα που τοὺς ἔδινε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Στην Ἱερουσαλήμ βρισκόνταν τότε εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ὄταν ἀκούστηκε αὐτὴ ἡ βουή, συγκεντρώθηκε πλῆθος ἀπ' αὐτούς καὶ ἦταν κατάπληκτοι, γιατί ὁ καθένας τοὺς ἀκούγε τοὺς ἀποστόλους να μιλάνε στη δική του γλώσσα. Ἐμεναν ὅλοι ἐκστατικοὶ καὶ με ἀπορία ἔλεγαν μεταξύ τοὺς: «Μα αὐτοὶ ὅλοι που μιλάνε δεν εἶναι Γαλιλαῖοι; Πῶς, λοιπόν, εμεῖς τοὺς ἀκούμε να μιλάνε στη δική μας μητρικὴ γλώσσα; Πάρθοι, Μήδοι καὶ Ἐλαμίτες, κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Καππαδοκίας, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀσίας, τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Παμφυλίας, τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τὰ μέρη τῆς λιβυκῆς Κυρήνης, Ῥωμαῖοι που εἶναι ἐγκατεστημένοι ἐδῶ, Κρητικοὶ καὶ Ἄραβες, ὅλοι εμεῖς, εἴτε Ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς εἴτε προσήλυτοι, τοὺς ἀκούμε να μιλοῦν στις γλώσσες μας για τὰ θαυμαστά ἔργα τοῦ Θεοῦ».

Ἡ Πεντηκοστή

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάστασή του, για σαράντα μέρες ἐμφανιζόταν στους μαθητὲς του για να τοὺς ἐνθαρρύνει καὶ να πειστοῦν πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλός τοὺς, ὁ ὁποῖος ἔπαθε, τάθηκε καὶ ἀναστήθηκε. Ἡ προτροπὴ τοῦ ἀναστημένου Κυρίου προς τοὺς μαθητὲς του ἦταν: «ἀπὸ Ἱεροσολύμων μη χωρίζεσθαι», να παραμείνουν δηλαδὴ στην Ἁγία Πόλη καὶ ἐκεῖ να περιμένουν «τὴν ἐπαγγελία τοῦ Πατρὸς» (Πραξ. 1,4). Αὐτὴ τὴν υπόσχεση ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἐπανέλαβε καὶ λίγο πριν τὴν Ἀνάληψή του: «καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς• υμεῖς δε καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ ἕως ὅτου ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους» (Λουκ.24,49).

Ἡ ἐπαγγελία αὐτὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πραγματοποιήθηκε πενήντα ἡμέρες μετὰ τὴν Ἀνάσταση καὶ δέκα ἡμέρες μετὰ ἀπὸ τὴν Ἀνάληψή Του στους οὐρανοὺς. Ἔτσι, τὴν ἡμέρα αὐτὴ εορτάζουμε τὴν εορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ὁποία τιμοῦμε τὴν

Αγία Τριάδα, ενώ την επόμενη ημέρα τιμούμε ξεχωριστά το Άγιο Πνεύμα. Η εορτή, λοιπόν, της Πεντηκοστής, εορτή της Αγίας Τριάδος, είναι η τελευταία επι γης πράξη της θείας Οικονομίας και η τελευταία εορτή του κύκλου του Πεντηκοσταρίου. Σημειώνεται χαρακτηριστικά στην υμνογραφία της ημέρας: «Την μεθέορτον πιστοί και τελευταίαν εορτήν εορτάσωμεν φαιδρώς, αύτη εστί Πεντηκοστή, επαγγελίας συμπλήρωσις και προθεσμία...» (Κάθισμα όρθρου εορτής).

Οι Απόστολοι υπακούοντας στην προτροπή του Κυρίου, παρέμεναν στα Ιεροσόλυμα και περίμεναν την εκπλήρωση της υπόσχεσής Του, η οποία πραγματοποιείται κατά την ημέρα της ιουδαϊκής Πεντηκοστής. Η Πεντηκοστή μια από τις τρεις μεγαλύτερες εορτές των Ιουδαίων, ήταν η εορτή της ευχαριστίας και των απαρχών, δηλαδή της προσφοράς στο Θεό από τους νέους καρπούς. Εορταζόταν πενήντα μέρες από το ιουδαϊκό Πάσχα και αποτελούσε την ανάμνηση της σύναψης της διαθήκης ανάμεσα στο Θεό και τον Ισραήλ στο Σινά. Η παράδοση των Ιουδαίων αναφέρει ότι ο νόμος δόθηκε πενήντα μέρες μετά την αναχώρησή τους από την Αίγυπτο. Έτσι πενήντα μέρες μετά την έξοδο των Ισραηλιτών από τη δουλεία της Αιγύπτου δόθηκε ο νόμος και πενήντα μέρες μετά την Ανάσταση του Κυρίου πραγματοποιείται η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος.

Την ημέρα αυτή λοιπόν όλοι οι Απόστολοι βρίσκονταν συγκεντρωμένοι «ομοθυμαδόν επί το αυτό». Βρίσκονταν δηλαδή συγκεντρωμένοι με ενότητα και ομοψυχία για την κοινή προσευχή στο υπερώο, όπου άλλοτε πραγματοποιήθηκε και ο Μυστικός Δείπνος. Ξαφνικά και απροσδόκητα ακούστηκε από τον ουρανό μια φοβερή βοή, που έμοιαζε με δυνατό άνεμο και γέμισε όλο το σπίτι, στο οποίο διέμεναν οι μαθητές. Η αίσθηση αυτή καταδεικνύει τον υπερφυσικό χαρακτήρα του φαινομένου. Η παρομοίωση του ήχου με την πνοή δηλώνει την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, όπως και ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός το σημειώνει στο διάλογό του με το Νικόδημο: «το πνεύμα όπου θέλει πνεί, και την φωνήν αυτού ακούεις, αλλ' ουκ οίδας πόθεν έρχεται και που υπάγει...» (Ιωαν. 3,8). Η οικία γεμάτη από την πνοή του Αγίου Πνεύματος «καθάπερ κολυμβήθρα γέγονεν ύδατος», όπως λει χαρακτηριστικά ο ιερός Χρυσόστομος. Γίνεται η κολυμβήθρα, ώστε να πραγματοποιηθεί η βάπτισή των μαθητών «εν Πνεύματι», όπως τους το υποσχέθηκε ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός: «υμείς δε βαπτισθήσεσθε εν Πνεύματι Αγίω ου μετά πολλάς ταύτας ημέρας» (Πραξ.1,5).

Μετά τη βοή εμφανίζονται οι πύρινες γλώσσες, οι οποίες κάθονται σε κάθε Απόστολο χωριστά. Η φωτιά συμβολίζει το Άγιο Πνεύμα, ενώ η διανομή των πυρίνων γλωσσών δηλώνει τη δωρεά, τον πλούτο και τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Η επιλογή του χαρακτηρισμού «πύρινες γλώσσες» λαμβάνει και μια άλλη διάσταση που αφορά στο κήρυγμα των Αποστόλων. Οι Απόστολοι δέχονται ο

καθένας χωριστά τη δωρεά και τη χάρη του Αγίου Πνεύματος με τη μορφή των «πυρίνων γλωσσών», γιατί με τη σωματική τους γλώσσα επρόκειτο να κηρύξουν και να διαδώσουν σε όλο τον κόσμο το μήνυμα του ευαγγελίου. Εξάλλου η χρήση του όρου «πυρ» συναντάται πολύ συχνά στην Αγία Γραφή και δηλώνει την παρουσία και ενέργεια του Θεού. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της «φλεγόμενης» και μη «καιομένης» βάτου, την οποία αντίκρισε ο Μωυσής, ανεβαίνοντας στο όρος Σινά.

Οι μαθητές του Ιησού Χριστού έλαβαν για πρώτη φορά το Άγιο Πνεύμα, όταν συνάντησαν τον αναστημένο Διδάσκαλο: «και τούτο ειπών ενεφύσησε και λέγει αυτοίς, λάβετε Πνεύμα Άγιον, αν τινών αφήτε τας αμαρτίας, αφιένται αυτοίς, αν τινών κρατήτε κεκράτηνται» (Ιωαν.20,22-23). Ωστόσο η μετοχή αυτή αποτελούσε την πρόγευση της επιφοίτησης του Αγίου Πνεύματος, που επρόκειτο να γίνει κατά την ημέρα της Πεντηκοστής. Οι μαθητές λοιπόν κατά την Πεντηκοστή «επλήσθησαν Πνεύματος Αγίου», δέχτηκαν άφθονη την έκχυση του Αγίου Πνεύματος, το ίδιο το Άγιο Πνεύμα ενοικεί σ' αυτούς και λαμβάνουν όλο τον πλούτο των χαρισμάτων. Αυτή η πλημμύρα της χάρης του Αγίου Πνεύματος γίνεται αμέσως εμφανής αφού «ήρξαντο λαλείν ετέραις γλώσσαις», άρχισαν δηλαδή να μιλούν ξένες γλώσσες, τι οποίες μέχρι τότε δεν γνώριζαν. Έτσι εκπληρώνεται ακόμα μια υπόσχεση του Ιησού Χριστού προς αυτούς λίγο πριν την Ανάληψή Του «γλώσσαις λαλήσουσι καιναίς» (Μαρκ. 16,17). Η γλωσσολαλιά ήταν ένα υπερφυσικό γεγονός και αποτελούσε χάρισμα του Αγίου Πνεύματος. Το Άγιο Πνεύμα είναι εκείνο που δίνει στους Αποστόλους την ικανότητα να χρησιμοποιούν ξένες γλώσσες, που ποτέ δεν είχαν μάθει «καθώς το Πνεύμα εδίδου αυτοίς αποφθέγγεσθαι». Εξάλλου με το χάρισμα αυτό γίνεται μία αποκατάσταση της ενότητας του κόσμου, η οποία είχε διασπαστεί κατά την κατασκευή του πύργου της Βαβέλ με τη σύγχυση των γλωσσών (Γεν. 11,1-9). Τότε η ποικιλία των γλωσσών υπήρξε αιτία διαμάχης και χωρισμού, τώρα το χάρισμα της γλωσσολαλιάς γίνεται πηγή ενότητας, ενώ ταυτόχρονα δίδει την οικουμενική διάσταση του κηρύγματος των Αποστόλων και του έργου της Εκκλησίας γενικότερα. Άλλωστε αυτό ψάλλουμε και στο κοντάκιο της ημέρας: «ότε καταβάς τας γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν έθνη ο Ύψιστος· ότε του πυρός τας γλώσσας διένειμεν, εις ενότητα πάντας εκάλεσε, και συμφώνως δοξάζομεν το πανάγιον Πνεύμα».

Η εορτή της ιουδαϊκής Πεντηκοστής προσείλκυε στα Ιεροσόλυμα πλήθη Ιουδαίων από όλα τα μέρη του κόσμου, που συγκεντρώνονταν στην Αγία Πόλη για να προσκυνήσουν. Κατά την ημέρα της επιφοίτησης, λοιπόν, του Αγίου Πνεύματος ο ήχος που προερχόταν από τον ουρανό, φαίνεται ότι δεν ακούστηκε μόνο εντός της οικίας, στην οποία βρίσκονταν οι μαθητές, αλλά και εκτός αυτής. Το γεγονός αυτό

προξενεί απορία στα πλήθη και έτσι πολλοί άνθρωποι συγκεντρώνονται έξω από το υπερώο, όπου με έκπληξη ακούν τους Αποστόλους να μιλούν στη δική τους ο καθένας γλώσσα. Η έκπληξή τους μετατρέπεται σε θαυμασμό και απορία γιατί οι ασήμαντοι ψαράδες της Γαλιλαίας, χωρίς κάποια ιδιαίτερη παιδεία, μπορούν να μιλούν σε διάφορες γλώσσες. Το συγκεντρωμένο πλήθος ακούει τους Αποστόλους να διαλαλούν τα «μεγαλεία του Θεού», τα θαυμαστά δηλαδή γεγονότα της θείας Οικονομίας στη μητρική τους γλώσσα. Η ενανθρώπιση του Υιού του Θεού, το Πάθος, ο Σταυρός, η ένδοξη Ανάσταση, η Ανάληψη και η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, αποτελούσαν τα μεγάλα γεγονότα της θείας Οικονομίας, τα οποία οι Απόστολοι διακήρυτταν στους Ιουδαίους, φωτισμένοι και εμπνεόμενοι από το Άγιο Πνεύμα που προ ολίγου είχαν λάβει.

Βέβαια το Άγιο Πνεύμα ήταν πάντοτε παρόν, μαζί με τα άλλα δύο Πρόσωπα της Αγίας Τριάδος. Το Άγιο Πνεύμα ήταν παρόν κατά τη δημιουργία του κόσμου και σε όλα τα μετέπειτα γεγονότα της θείας Οικονομίας. «Και πνεύμα Θεού επεφέρετο επάνω του ύδατος» (Γεν.2,1), το Άγιο Πνεύμα δηλαδή κατά τη δημιουργία επιφερόταν πάνω στα ασχημάτιστα νερά. Η ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού έγινε με τη συνέργεια του Αγίου Πνεύματος: «Πνεύμα Άγιον επελεύσεται επί σε και δύναμις υψίστου επισκιάσει σοι» (Λουκ.1:35), είναι το μήνυμα του αρχαγγέλου Γαβριήλ προ την Θεοτόκο. «Το γαρ εν αυτή γεννηθέν εκ Πνεύματος εστίν Αγίου» (Ματθ.1,20) διαβεβαιώνει αργότερα ο άγγελος Κυρίου τον Ιωσήφ. Το Άγιο Πνεύμα, παρίσταται στη Βάπτιση του Κυρίου για να επιβεβαιώσει τη μεσσιανική Του ιδιότητα (Ματθ.3, 16-17) και κατόπιν θα γίνει ο συνεχιστής του έργου Του: «όταν έλθη εκείνος, το Πνεύμα της αληθείας, οδηγήσει υμάς εις πάσαν την αλήθειαν» (Ιωαν.16,13).

Από την ημέρα της Πεντηκοστής και εξής η παρουσία του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία είναι διαρκής και ακατάλυτη. Η Εκκλησία είναι το Σώμα του Κυρίου και ο ίδιος η κεφαλή αυτού του Σώματος, ενώ το Άγιο Πνεύμα είναι εκείνο που εμπυχώνει, ενδυναμώνει και καθοδηγεί αυτό το Σώμα. Η παρουσία του Αγίου Πνεύματος εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους, με «διαιρέσεις χαρισμάτων», με «διαιρέσεις διακονιών», με «διαιρέσεις ενεργημάτων» (Α΄Κορ.12,4-6). Οι καρποί του Αγίου Πνεύματος είναι η αγάπη, η χαρά, η ειρήνη, η μακροθυμία, η καλοσύνη, η αγαθότητα, η πίστη, η πραότητα, η εγκράτεια (Γαλ.5,22-23). Κάθε αγαθό και δωρεά που δίνεται στους ανθρώπους είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος. Το Άγιο Πνεύμα μοιράζει χαρίσματα στους πιστούς και έτσι σε άλλον «δίδοται λόγος σοφίας, άλλω δε λόγος γνώσεως κατά το αυτό Πνεύμα, ετέρω δε πίστις εν τω αυτώ Πνεύματι, άλλω δε χαρίσματα ιαμάτων εν τω αυτώ Πνεύματι, άλλω δε ενεργήματα δυνάμεων, άλλω δε προφητεία, άλλω δε διακρίσεις πνευμάτων, ετέρω δε γένη γλωσσών, άλλω δε ερμηνεία γλωσσών. Πάντα δε ταύτα ενεργεί το εν και

το αυτό Πνεύμα, διαιρούν ίδια εκάστω καθώς βούλεται» (Α΄Κορ.12,8-11). Σε ότι αφορά την οργάνωση και διοίκηση της Εκκλησίας το «Πνεύμα το Άγιον έθετο επισκόπους ποιμαίνειν την Εκκλησίαν του Κυρίου και Θεού, ην περιποιήσατο δια του ιδίου αίματος» (Πραξ.20:28). Επιπλέον «έδωκε τους μεν αποστόλους, τους δε προφήτας, τους δε ευαγγελιστάς, τους δε ποιμένας και διδασκάλους, προς καταρτισμόν των αγίων εις έργον διακονίας, εις οικοδομήν του σώματος του Χριστού» (Εφ. 4:11-12). Η κάθε διακονία μέσα στην Εκκλησία είναι έργο του Αγίου Πνεύματος.

Όπως ψάλλουμε και στη σχετική υμνογραφία της ημέρας, το Άγιο Πνεύμα «όλον συγκροτεί τον θεσμόν της Εκκλησίας». Το Άγιο Πνεύμα φώτισε τους Αποστόλους στο έργο της διάδοσης του ευαγγελίου, ενδυνάμωσε τους μάρτυρες, καθοδήγησε τους επισκόπους στην ερμηνεία των Γραφών και στην ορθή διατύπωση των δογμάτων, φώτισε τους όσιους και ασκητές. Το Άγιο Πνεύμα ενεργεί τη χάρη των μυστηρίων της Εκκλησίας, αναδεικνύει τους ποιμένες της και χαρίζει τις άκτιστες ενέργειές του, ώστε όλοι οι άνθρωποι να γίνουν μέτοχοι της σωτηρίας. Το Άγιο Πνεύμα δεν ενοικεί μόνο στο σώμα της Εκκλησίας, αλλά και σε κάθε πιστό χωριστά. Όλοι κατά την ώρα του βαπτίσματος και της χρίσης με άγιο Μύρο, λαμβάνουμε τη σφραγίδα της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος. Όπως λέγει χαρακτηριστικά ο απόστολος Παύλος «ναός Θεού εστέ και το Πνεύμα του Θεού οικεί εν υμίν» (Α΄Κορ.3,16). Αν κάποιος δεν έχει μέσα του το Άγιο Πνεύμα, αυτός δεν ανήκει στο σώμα της Εκκλησίας (Ρωμ.8,9).

Το Άγιο Πνεύμα θα παραμένει μέσα στην Εκκλησία «εις τον αιώνα», όπως ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός το υποσχέθηκε στους μαθητές του: «και εγώ ερωτήσω τον πατέρα και άλλον παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μείνη μεθ΄ υμών εις τον αιώνα» (Ιωαν.14,16). Το Άγιο Πνεύμα είναι κατά τα λόγια της θείας λειτουργίας «το της αληθείας Πνεύμα, το της υιοθεσίας χάρισμα, ο αραβών της μελλούσης κληρονομίας, η απαρχή των αιωνίων αγαθών, η ζωοποιός δύναμις, η πηγή του αγιασμού». Ό,τι γίνεται μέσα στην Εκκλησία, γίνεται με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. «Το Άγιο Πνεύμα, που εκπορεύεται από τον Πατέρα και πέμπεται στον κόσμο από τον Υιό, σαν η ψυχή στον άνθρωπο, είναι η ψυχή και η ζωή της Εκκλησίας, η πηγή της αγιωσύνης, η παρουσία του Θεού μέσα στην Εκκλησία κι απάνω από τον κόσμο...» (Μητρ. Κοζάνης Διονυσίου Ψαριανού «Ο Λόγος του Θεού» Τομ. Β΄σελ.640). Ο ύμνος της Πεντηκοστής, που είναι η προσευχή προς το Άγιο Πνεύμα και με αυτόν αρχίζει κάθε ιερή ακολουθία περικλείει όλο το νόημα, τη σημασία και τη σωστική ενέργεια του Αγίου Πνεύματος μέσα στο σώμα της Εκκλησίας: «Βασιλεύ ουράνιε, Παράκλητε, το Πνεύμα της αληθείας ο πανταχού παρών και τα πάντα πληρών ο θησαυρός των αγαθών και ζωής χορηγός• ελθέ και σκήνωσον εν ημίν και καθάρισον ημάς από πάσης κηλίδος και σώσον αγαθέ τας

ψυχάς ημών». Αμήν.